

NÅGRA ORD

OM

QVINNODRÄGTENS REFORMERANDE.

Inledning till diskussionen vid dräktreformföreningens allmänna möte i
Stockholm den 29 Okt. 1886.

Af *Karolina Widerström*,
medicinske kandidat.

Mången tänker nog: »hvarför i all världen har man börjat bråka så mycket med våra kläder? Är det en fråga af sådan vigt, att man derfor skall behöfva bilda föreningar, hålla möten och skriva böcker? För resten, den ifvern lär väl ej räcka länge; såsom hvarje annan modesak är den förbi om en tid.»

Ja, hvad denna förening beträffar, så vill jag ej om den uttala någon spådom, huru godt lifsgry den än tycks ha uti sig. Dess bästa öde vore otvifvelaktigt att göra sig sjelf obehöflig, sedan dess idéer och anda trängt igenom och ingått i det allmänna medvetandet. Hvad deremot sjelfva saken beträffar, skola några reflexioner visa oss, att sjelfva dess natur måste komma oss att tro på dess framtid, äfvensom att dess vigt är sådan, att den fordrar mer än en blott flyktig uppmärksamhet.

Sträfvandet att reformera qvinnodräkten är ett äkta barn af vår tid; det står i ett nära organiskt sammanhang med en hel del andra af tidehvarfvets karakteristiska företeelser. Inom snart sagdt alla områden, inom vetenskapen, konsten, literaturen finna vi såsom ett genomgående drag sträfvan efter realitet; vi vilja utleta tingens och företeelsernas natur genom att observera dem sådana de i verkligheten te sig, och sedan vilja vi försöka att på bästa sätt lyda de lagar, vi så funnit. Detta gäller såväl det psysiska (sjä-

liska) som fysiska området inom människolifvet och hvad med detsamma står i närmare eller fjärrare sammanhang.

Bland annat har man äfven närmare studerat kvinnans andliga och kroppsliga natur, och man har då först och främst kommit på det klara med, att hon ej är ett blott könsväsen, utan att hon eger en hel del rent mänskliga egenskaper. I enlighet härmed började, såsom vi veta, och pågår alltjämt på uppfostrans och undervisningens, såväl som ock på det sociala lifvets, område lifliga reformsträfvanden. Helt naturligt har man ock granskat kvinnans närmaste, alldagliga fordringar med hänsyn till ett naturenligt lefnads-sätt; och klädedrägten, som i vårt klimat spelar en så stor rol, har fått sin tillbörliga del af uppmärksamheten. Att denna fråga skulle uppstå och blifva påaktad, var så mycket naturligare, som naturvetenskaperna trädte starkt i förgrunden på det vetenskapliga området. Studiet af människokroppen, dess funktioner och lagarne för dem visade, i hvilket nära beroende själen står af det stoft, i hvilket den bor, och har lärt oss att mera akta detta stoft och ge det dess tillbörliga rätt.

Hvilka fordringar ställer då vår kropp på beklädnaden? Svaret härpå synes temligen enkelt, teoretiskt åtminstone. Klädernas uppgift är att skyla kroppen och bibehålla dess värme. Detta böra de göra dels på ett sådant sätt, att full frihet lemnas åt alla kroppens organ att på normalt sätt funktionera, dels så att skönhetens fordringar tillfredsställas.

Låt oss ur dessa synpunkter något betrakta den nu brukliga dräkten.

Skyla kroppen — nå ja, det gör ju den någorlunda, om vi fråse en del baldrägter.

Huru är det med dess värmebevarande förmåga? Jo, somliga delar af kroppen ha blifvit öfvermåttan väl skyddade, andra deremot styfmoderligt behandlade.

Det parti af halsen, der lungspetsarne, de ömtåligaste delarne af lungorna, sticka upp, betäckes så t. ex. blott af klädningen; armarne likaledes. Kring benen, skyddade blott af strumpor och kalsonger, blåsa vindarne fritt upp under kjolarne. Och likväl är det af största vigt för en normal fördelning af blodmassan i kroppen, att extremiteterna hållas varma, för att ej tala om att bäckenets organ såväl som andra behöfva skyddas mot temperaturvexlingar, något som de så brukliga öppna kalsongerna ej kunna göra.

Bålen deremot har blifvit mer än väl försedd; man kan

knapt ge den nog af västar, magbindlar och hvad plaggen allt heta. Det är sant, att bålen behöfver mera betäckning än extremiteterna, men oproportionerligt stor får ju skilnaden ej vara.

Komma vi så till klädernas negativa egenskap, att ej utöfva något funktionsstörande inflytande på kroppen eller något dess organ, så finna vi den ännu mindre realiserad.

Att snörlifvet, då det sitter hårdt, är genom den starka hopklämningen förderfligt för bröstets, bukens och bäckenets organ, det brukar folk temligen lätt inse. Men ett löst sittande snörlif — ja, man är då fullt och fast öfvertygad om, att det ingen skada gör — det är ju bara behagligt, det ger en sådan god stadga åt kroppen. Men det är med detta såsom med så många andra yttre stöd: det försvagar vår egen kraft. Det mer eller mindre oböjliga pansar, snörlifvet bildar, dömer de muskler, som skola hålla bålen upprätt, till mer eller mindre grad af orörlighet, så att de småningom förtvina och bli odugliga till sin tjänst, och så har det artificiella stödet, snörlifvet, blifvit outhärligt. Äfven de inre organen lida af bälens relativa orörlighet.

Å de nedre lemmarne åstadkomma strumpebanden genom sitt tryck rubbning i benens blodomlopp. De bidraga till kalla fötter och åderbräck.

Endast jemförlig med snörlifvets inverkan på bålen är den brukliga fotbeklädnadens på foten. Detta organs beundransvärda byggnad förenar på en gång styrka och elasticitet; den förlänar en ej blott spänstig utan äfven på ojemn mark säker gång. Men spetsiga, trånga, högklackade och i förhållande till fotens form förvridna skodon arbeta på att göra den alltmera lik en stylta såväl till gagnet som formen.

Vi nöja oss med dessa korta antydningar på det sanitära området. Se vi ett ögonblick på den estetiska (skönhets-)sidan, af saken, så förefaller det temligen klart, att den dräkt, som mer eller mindre gör våld på kroppens egen form, frångått sitt rätta skönhetsideal. Men hvilket skönhetsideal har man satt i stället? Det svar vi komma till, då vi betrakta de dräkter, som anses elegantast, »stiligast», är något — förödmjukande. Denna dräkts mest i ögonen fallande egenskap är att söka framtvunga en så yppig barm, ett så bredt bäcken som möjligt, således att framhäfva qvinnan såsom könsväsen, göra henne så retande, så lockande som möjligt. Mig synes, att det fordras ett cyniskt sinne för att häruti finna något vackert, och att endast brist på

reflexion å ena sidan, okunnighet å den andra kan göra, att äfven qvinnor nöja sig med ett sådant skönhetsideal, förbiseende att qvinnans skönhet såsom qvinna faller till intet, om ej hela hennes kropp är harmoniskt utvecklad, och att dräkten bör respektera och ge uttryck häråt.

Vi kunna äfven ställa den fordran på kläderna, att de böra kunna på- och aftagas utan större besvär och tidsspilan, äfvensom att de skola vara så lätta som möjligt i förhållande till den mängd värme, de bevara. Dessa vilkor uppfyllas genom att göra plaggen få, af lämplig konstruktion och genom att till dem använda ett material, som är så dålig värmeledare som möjligt. Hvilka brister i dessa hänseenden våra hittills begagnade kläder hafva, är lätt insedt.

Dräktreformföreningen har gjort till sin uppgift att söka reformera qvinnodräkten i öfverensstämmelse med åsigtter sådana som nu uttalats. Den har gjort början med den viktigaste delen: underkläder och skodon. Idén till underkläderna är hämtad från England och Amerika. Föreningens styrelse har under det gångna halfåret granskat, prövat, kritiserat och förändrat de der använda och omtyckta underkläderna och kommit till det resultat, våra modeller utvisa, och för hvilket halfårsberättelsen närmare redogör.

Underkläderna bestå, såsom synes, af en s. k. »innerdrägt», som närmast betäcker hela kroppen upp till halsen, ut till handlederna, ned till anklarne. Den kan göras sammanhängande eller i två plagg. Derpå följer »mellandräkten», betäckande bålen och större delen af benen; den kan göras af tunnare eller tjockare tyg, enkelt eller dubbelt lager; den sönderfaller i två plagg; underlif och delad kjol.

Styrelsen förordar vidare i allmänhet ylle närmast kroppen; för en del personer är dock bomull eller linne bättre.

Strumporna uppbåras medels »strumphängslen». Kängorna äro gjorda efter en oförderfvad fots form; strumporna likaså.

Fastän vi nu sjelfva finna allt detta ganska godt, äro vi dock långt ifrån att påstå, att förbättringar ej ytterligare kunna göras. Tvärtom uppmana vi alla för saken intresserade att dertill bidra.

